

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL INTEGRITY AUTHORITY
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

**INSPECTORATUL DE INTEGRITATE
INTEGRITY INSPECTORATE**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE nr. 132/32

mun. Chișinău

05 septembrie 2024

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de Integritate al Autorității Naționale de Integritate, Cristian IOSIP, examinând materialele dosarului de control al averii și intereselor personale, inițiat în privința dnei Tulbu Elizaveta, director al Creșei-grădiniță nr. 110 din mun. Chișinău, născută la XXXXX, IDNP: XXXXX, domiciliată XXXXX, în temeiul art. 19, art. 33-35 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A CONSTATAT:

La 15.03.2023, în cadrul Autorității Naționale de Integritate (ANI) a fost înregistrată sesizarea cu nr. 2128, care în conformitate cu art. 30 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (Legea nr. 132/2016) a fost repartizată aleatoriu spre verificare prin intermediul sistemului electronic de distribuire a sesizărilor.

Potrivit sesizării, *se solicită inițierea controlului averii și a intereselor personale în privința subiectului vizat, sub aspectul depunerii incomplete, eronate sau cu omisiuni a declarațiilor de avere și interese personale.*

În conformitate cu dispozițiile art. 3 lit. e) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale (Legea nr. 133/2016), dna Tulbu Elizaveta deținând funcția de director al Creșei-grădiniță nr. 110 din mun. Chișinău, este subiect al declarării averii și a intereselor personale.

În corespundere cu prevederile art. 5 alin. (4) din Legea nr. 133/2016, *responsabilitatea pentru depunerea în termen a declarației, precum și pentru veridicitatea și deplinătatea informațiilor o poartă persoana care o depune.*

Conform art. 31 alin. (1) din Legea nr. 133/2016, *în termen de 30 de zile de la data repartizării sesizării depuse de o persoană fizică sau persoană juridică, inspectorul de integritate efectuează verificarea prealabilă a acesteia. În cadrul verificării prealabile, inspectorul de integritate verifică existența aparenței de încălcare a regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale. Verificarea prealabilă se finalizează cu emiterea de către inspector a unui proces-verbal în care se indică motivele și temeiurile de inițiere sau de refuz al inițierii controlului averii și al intereselor personale.*

Astfel, prin procesul-verbal nr. 54/32 din 14.04.2023, a fost inițiat controlul averii și a intereselor personale în privința dnei Tulbu Elizaveta, fapt despre care a fost informat subiectul controlului și autorul sesizării.

În continuare, potrivit datelor din declarațiile de avere și interese personale ale dnei Tulbu Elizaveta pentru anii 2016-2022 și ca urmare a răspunsului primit de la Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a Consiliului municipal Chișinău, rezultă că subiectul controlului a deținut în perioada 27.01.2017-14.04.2023 funcția de director al Creșei-grădiniță nr. 110 din mun. Chișinău.

Consecutiv, inspectorul de integritate concluzionează că, dna Tulbu Elizaveta a fost pasibilă efectuării controlului averii și a intereselor personale din perioada 27.01.2017 (*data obținerii calității de subiect al declarării*) – 14.04.2023 (*data inițierii controlului*).

Conform informațiilor din Registrul de stat al populației, dna Tulbu Elizaveta nu este căsătorită și are la întreținere un copil minor, XXXXX.

Prin urmare, normele legale prevăzute la art. 2 al Legii nr. 133/2016, art. 33 și 34 din Legea nr. 132/2016 relevă, *diferență substanțială este diferență care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie dintre averea subiectului declarării deținută la începutul perioadei în care acesta a devenit subiect al declarării, cumulată cu veniturile obținute în această perioadă, inclusiv veniturile membrilor de familie sau al concubinului/concubinei, pe de o parte, și averea deținută la începutul verificării, inclusiv cheltuielile realizate în această perioadă, pe de altă parte;*

În procesul de control al averii și al intereselor personale, inspectorul de integritate verifică datele și informațiile privind averea deținută a persoanei supuse controlului, precum și modificările patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică. Controlul poate fi inițiat pe durata exercitării mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică, precum și în decurs de trei ani după încetarea exercitării acestora;

Controlul averii și al intereselor personale se extinde asupra membrilor de familie, părinților/socrilor și copiilor majori ai persoanei supuse controlului. Dacă persoana supusă controlului se află în concubinaj cu o altă persoană, verificarea se va extinde și asupra averii acestei persoane;

Dacă există aparența că bunurile persoanei supuse controlului au fost înscrise pe numele altor persoane, controlul se va extinde și asupra acestor bunuri și persoane. Dacă subiectul declarării a indicat venituri și bunuri obținute din donații sau deține bunuri în comodat, controlul se va extinde și asupra donatorului și comodantului. Acestora li se pot cere clarificări privind originea veniturilor utilizate pentru achiziția și întreținerea respectivelor bunuri. Pentru clarificarea acestor aspecte, inspectorul de integritate poate solicita informații relevante de la orice persoană fizică sau juridică;

În procesul de control al averii și al intereselor personale, inspectorul de integritate are dreptul să întreprindă orice măsuri permise de lege și să solicite oricăror persoane fizice sau persoane juridice de drept public ori de drept privat, inclusiv instituțiilor financiare, cu titlu gratuit, documente și informații necesare pentru efectuarea controlului;

În cazul în care inspectorul de integritate are bănuieli rezonabile că persoana supusă controlului deține și alte bunuri decât cele înscrise în declarația de avere și interese personale sau există aparența de diferență substanțială între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea deținută, acesta îi solicită persoanei supuse controlului informații și dovezi privind justificarea acestei diferențe și punctul său de vedere. Punctul de vedere al persoanei supuse controlului urmează a fi prezentat în termen de 15 zile de la solicitare. În caz de neprezentare a informațiilor sau dovezilor privind justificarea diferenței între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea deținută de subiectul declarării personal sau prin intermediul

unor terți, inspectorul de integritate constată, dacă alte documente sau informații nu sugerează contrariul, că persoana verificată nu a declarat toată averea sau că există o diferență substanțială între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită;

În cazul în care se constată existența unei bănuieli rezonabile privind săvârșirea unei infracțiuni sau privind încălcarea legislației fiscale, la orice etapă a controlului, inspectorul de integritate sesizează organul de urmărire penală sau, după caz, Serviciul Fiscal de Stat și informează președintele Autorității. Organul de urmărire penală și Serviciul Fiscal de Stat au obligația să informeze Autoritatea cu privire la decizia luată. Autoritatea are dreptul să conteste acțiunile și actele organului de urmărire penală și ale Serviciului Fiscal de Stat;

Dacă inspectorul de integritate constată că averea și interesele personale nu au fost declarate în mod corespunzător sau că între averea dobândită în timpul exercitării mandatelor, a funcției publice sau de demnitate publică și veniturile obținute și cheltuielile realizate în aceeași perioadă există o diferență substanțială, acesta emite un act prin care constată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, aplică sancțiunea contravențională și alte măsuri prevăzute de lege;

Dacă nu constată una dintre situațiile prevăzute la alin.(1), inspectorul de integritate emite un act privind lipsa încălcării regimului juridic al declarării averii și intereselor personale.

Luând act de normele citate, se reține că esența de bază a controlului averii și intereselor personale este de a stabili existența sau inexistența diferenței substanțiale asupra averii subiectul declarării împreună cu membrii familiei, concubinul/concubina pe parcursul exercitării mandatelor sau a funcțiilor publice ori de demnitate publică pentru aceeași perioadă.

Totodată, calculul diferenței substanțiale constă în aprecierea matematică a corespunderii valorii (*echivalentului bănesc*) averii dobândite cu veniturile nete obținute de către subiectul declarării, împreună cu membrii familiei, concubinul/concubina pe parcursul exercitării mandatelor sau a funcțiilor publice ori de demnitate publică, altor funcții și calități atribuite la categoria subiecților declarării averii și intereselor personale, ținându-se cont de diferența admisă de lege.

Așadar, la calcularea diferenței substanțiale se vor lua în calcul și cheltuielile, care pot fi demonstrate, esența celor descrise este stabilită în art. 2 din Legea nr. 133/2016, care definește că, avere este totalitatea bunurilor subiectului declarării, deținute în proprietate cu drept de uzufruct, de uz, de abitație, de suprafață sau aflate în posesia subiectului declarării ori a membrilor familiei ori a concubinului/concubinei lui în baza unor contracte de mandat, de comision, de administrare fiduciară, a unor contracte translativ de posesie și de folosință, precum și totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale dobândite de subiectul declarării în țară sau în străinătate.

Suplimentar, potrivit art. 85 alin. (3) și art. 87 alin. (1) din Codul administrativ al RM, *autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților, conducându-se de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt.*

Subsecvent, în scopul stabilirii existenței sau inexistenței diferenței substanțiale dintre avere dobândită și veniturile obținute de către dna Tulbu Elizaveta pe parcursul exercitării funcțiilor enunțate (24.01.2017 – 14.04.2023), în temeiul prevederilor art. 20 alin. (1) lit. a)-d) și art. 33 alin. (6) din Legea nr. 132/2016, având la bază sursele de date declarate pe propria răspundere de către subiectul controlului în declarațiile de avere și interese personale și care au fost validate prin registrele de stat disponibile, inspectorul de integritate a solicitat și recepționat informații și documente necesare desfășurării controlului de la persoane fizice și juridice de drept public și privat.

Din conținutul materialelor recepționate, se atestă că pentru perioada supusă controlului, dna Tulbu Elizaveta a dobândit în proprietate și a înstrăinat următoarele bunuri imobile:

- Prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 1-156 din 03.02.2021, a fost procurată încăperea nelocativă cu nr. cad. XXXXX, suprafața 6,2 m.p., situat în XXXXX, contra sumei de 46 755,00 lei;

- Prin contractul de donație nr. 6008 din 16.08.2016, a fost înstrăinat către fiica acesteia XXXXX, apartamentul nr. XXXXX, nr. cad. XXXXX, suprafața 37,9 m.p., situat în mun. XXXXX, în valoare de 207 279,00 lei.

În partea ce ține de încăperea cu nr. cad. XXXXX, S-62,8 m.p., situată pe adresa XXXXX, la preț de 355 008,00 lei, dobândită în proprietate de către dna Tulbu Elizaveta în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 306 din 19.02.2016, se remarcă că controlul se efectuează pentru toată perioada exercitării funcției deținute de către subiectul controlului (27.01.2017-14.04.2023), iar procurarea în cauză a avut loc la 19.02.2016, adică în afara perioadei supuse controlului.

Totodată, la data de 12.08.2024 prin demersul nr. 04-32/7192, dnei Tulbu Elizaveta, în temeiul art. 20 alin. (1) lit. a) și 33 alin. (6) din Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, i-au fost solicitate informații și acte justificative cu privire la unele modificări patrimoniale intervenite în timpul exercitării funcției.

La 19.08.2024, cu nr. 10408 a fost înregistrat răspunsul subiectului controlului și actele justificative asupra capacității financiare ce a stat la baza modificărilor patrimoniale intervenite pe durata exercitării funcției.

Consecutiv, sub imperiul Legilor nr. 132/2016 și nr. 133/2016, în rezultatul examinării materialelor acumulate la dosarul de control și reflectate în tabelul de control, care este parte componentă a dosarului, pentru perioada 27.01.2017-14.04.2023 s-au reținut următoarele modificări patrimoniale ce au însumat sub aspect de venit obținut în numerar (salarii, retrageri din conturile bancare avute în gestiune, prestații sociale, donații) și sub aspect de cheltuieli suportate în numerar (achitări de servicii, alimentări de conturi avute în gestiune, procurări de bunuri imobile și cheltuieli ce își au argumentarea în numerarul declarat pe propria răspundere de dna Tulbu Elizaveta):

Perioada/ anul	Sold inițial la începutul anului / perioadei, lei	Suma veniturilor, lei	Suma cheltuielilor, lei	Numerar reflectat în declarații, lei	Numerar cu titlu de economii acceptat la data depunerii declarației, lei	Diferență stabilită pe parcursul perioadei/ anului, lei	Sold final la sfârșitul anului / perioadei, lei
27.01.2017- 31.12.2017	40 050,00	183 083,60	120 000,00	-	41 900,00	-	103 133,60
2018	103 133,60	181 331,00	182 202,60	-	56 031,00	-	102 262,00
2019	102 262,00	203 327,75	120 030,00	-	104 624,00	-	170 374,00
2020	170 374,00	72 690,00	0,00	-	119 294,00	-	174 044,00
2021	174 044,00	155 960,23	106 755,00	-	130 289,00	-	223 249,23
2022	223 249,23	1 042 025,00	0,00	-	148 499,00	-	167 749,00
01.01.2023- 14.04.2023	167 749	68 210,49	1 200,00	-	175 499,00	-	175 499,00

Atenție! Documentul conține date cu caracter personal. Prelucrarea ulterioară a datelor cu caracter personal integrate în prezentul document poate fi efectuată doar condițiile reglementate de Legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Totalizând calculele enunțate, se relevă că pentru perioada 27.01.2017-14.04.2023, divizată pe ani fiscali, în sensul normelor citate, subsemnatul inspector de integritate nu a constatat diferență substanțială dintre averea dnei Tulbu Elizaveta deținută la începutul perioadei de control, cumulată cu veniturile obținute în această perioadă, pe de o parte, și averea deținută la începutul verificării, inclusiv cheltuielile realizate în această perioadă, pe de altă parte.

Concomitent, sub aspectul declarării conforme și complete a datelor introduse în declarațiile de avere și interese personale ale dnei Tulbu Elizaveta, pentru perioada supusă controlului, inspectorul de integritate a stabilit următoarele:

- În declarațiile depuse pentru anul 2020-2022, nu a fost indicată încăperea cu nr. cad. XXXXX, suprafața 6,2 m.p., situată în XXXXX;

- În declarațiile depuse pentru anul 2021 și 2023, se regăsesc repetat anumite venituri obținute în circumstanțe de fapt neclare, deși, acestea au fost obținute în anul 2022, informații care nu au fost indicate în declarația depusă pentru anul 2022;

Astfel, la 28.08.2024, prin demersul nr. 04-32/7519 subiectului controlului i-a fost solicitată o explicație pe marginea circumstanțelor enunțate supra.

În context, la 28.08.2024, în cadrul ANI a fost înregistrată explicația dnei Tulbu Elizaveta cu nr. 10672, prin care a menționat că, *din lipsa de cunoștințe în domeniul integrității, a declarat repetat și în anul 2023 venitul obținut de la mama sa, iar în declarația de avere și interese personale pentru anul 2022, nu a indicat la capitolul de rigoare încăperea procurată cu nr. cad. XXXXX, din motivul că l-a omis din vedere.*

Așadar, asupra divergențelor depistate în declarațiile de avere și interese personale ale dnei Tulbu Elizaveta, inspectorul de integritate înlătură bănuiala rezonabilă despre comiterea unor eventuale delictе, or cele din urmă reprezintă date ce derivă din documente cu caracter oficial și care atestă trasabilitatea și existența acestora, însă, potrivit art. 34 alin. (1) din Legea nr. 132/2016, reține că cele elucidate constituie încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale.

Din aceste raționamente, în conformitate cu prevederile art. 19, 34, 35 și art. 36 din Legea 132/2016 și art. 23 alin. (5-7) din Legea nr. 133/2016, inspectorul de integritate,-

DECIDE:

1. Se constată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale de către Tulbu Elizaveta, director al Creșei-grădiniță nr. 110 din mun. Chișinău, în circumstanțele descrise în prezentul act;

2. Se aduce la cunoștința dnei Tulbu Elizaveta actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 30 zile de la emiterea acestuia, la Curtea de Apel Chișinău, MD-2043, mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4.

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Cristian IOSIP